

МЕЛІТОПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО

Навчально-науковий інститут
соціально-педагогічної та мистецької освіти

Кафедра початкової і спеціальної освіти

КВАЛІФІКАЦІЙНА (ДИПЛОМНА) РОБОТА

на здобуття ступеня вищої освіти «магістр»

на тему **«Національно-патріотичне виховання молодших школярів в
умовах воєнного стану»**

Виконав: здобувач вищої освіти

група по 22 М

спеціальність 013 Початкова освіта

Шкуро Анастасія Василівна

Керівник: канд. пед. наук, доцент

Гузь В.В.

Рецензент: канд. пед. наук, доцент

Канарова О.В.

Запоріжжя – 2023 року

ЗМІСТ

ВСТУП	2
РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ ЯК ВАЖЛИВОГО НАПРЯМКУ НАЦІОНАЛЬНОГО ВИХОВАННЯ	
1.1. Проблема патріотичного виховання в історико-педагогічному контексті.....	5
1.2. Психолого-педагогічна характеристика патріотичного виховання та його складових.....	11
1.3. Актуальність патріотичного виховання на сучасному етапі державотворення.....	21
РОЗДІЛ 2. ОСОБЛИВОСТІ ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ УЧНІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ	
2.1. Аналіз змісту навчального матеріалу як засобу патріотичного виховання молодших школярів на уроках «Я досліджую світ» та української мови.....	27
2.2. Основні форми та методи патріотичного виховання у виховній роботі початкової школи на уроках «Я досліджую світ» та української мови.....	32
ВИСНОВКИ	44
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	47

Анотація

Шкуро Анастасія Василівна

Національно-патріотичне виховання молодших школярів в умовах воєнного стану

Мета дослідження: розкрити поняття патріотичного виховання учнів в початковій школі в умовах воєнного стану.

Об'єкт дослідження: національно-патріотичне виховання як головна складова виховання учнів в початковій школі

Предмет дослідження: особливості національно-патріотичного патріотичного виховання.

У роботі зазначено, що Україна та український народ проживають тяжкі часи, тому зараз як ніколи важливе виховання підростаючого покоління, адже саме від нього залежить майбутнє нашої держави. На сучасному етапі коли іде боротьба за нашу незалежність та кордони зростає роль національно-патріотичного виховання. Виховання патріотизму в молодших школярів це одна з найважливіших складових освітньої діяльності.

Національно-патріотичне виховання у молодших школярів зорієнтоване насамперед, на виховання з дитини справжнього громадянина. В дитини має бути любов до своєї держави, до краю, де вона народилася. В першу чергу має бути повага до природи. Основи цієї проблеми висвітлені у Державній національній програмі «Освіта» («Україна XXI століття»), Концепції розвитку громадянської освіти в Україні, Концепції Національно-патріотичного виховання дітей та молоді», проєкті «Про схвалення Концепції розвитку громадянської освіти в Україні /2018 р.» та ін. учнів початкових класів в сучасних умовах.

У висновках зазначено, що патріотичне виховання є важливим для всебічного розвитку і виховання дитини дошкільного віку. Воно дозволяє

виховувати у дитини такі загальнолюдські якості: співчуття, доброту, прив'язаність, людяність, відданість, почуття обов'язку, гордості, любові. Національне виховання дітей повинно відбуватися як в дитячому садку, так і вдома, адже саме в родині починає формуватися особистість, саме вона формує почуття, риси характеру, свідомість, які будуть в майбутньому керувати її вчинками й поведінкою у суспільстві, а також відношення до інших людей і своєї Батьківщини, прищеплення любові до рідних, природи, домівки, людей.

Критеріями сформованості національно-патріотичної свідомості молодшого школяра вважаються: ступінь особистісного ставлення до української мови та використання її у різних сферах діяльності; ступінь активності в утвердженні цінностей української культури, ступінь прояву внутрішнього стану особистості у відношенні до природи, власного здоров'я та здоров'я оточуючих.

Ключові слова: національно-патріотичне виховання, критерії сформованості національно-патріотичної свідомості молодшого школяра, методи та форми патріотичного виховання.

Summary
Anastasia Vasylivna Shkuro
National-patriotic education of younger schoolchildren under martial law

The purpose of the study: to reveal the concept of patriotic education of students in primary school under martial law.

Object of research: national-patriotic education as the main component of education of students in primary school

Subject of research: peculiarities of national-patriotic patriotic upbringing.

The work states that Ukraine and the Ukrainian people are living through difficult times, so now more than ever it is important to educate the younger generation, because the future of our country depends on it. At the current stage, when the struggle for our independence and borders is going on, the role of national-patriotic education is growing. Education of patriotism in younger schoolchildren is one of the most important components of educational activity.

National-patriotic upbringing of younger schoolchildren is primarily focused on raising a child to be a true citizen. A child should have love for his country, for the land where he was born. First of all, there should be respect for nature. The basics of this problem are highlighted in the State National Program "Education" ("Ukraine of the 21st century"), the Concept of the Development of Civic Education in Ukraine, the Concept of National Patriotic Education of Children and Youth", the project "On Approval of the Concept of the Development of Civic Education in Ukraine / 2018. » etc. primary school students in modern conditions.

The conclusions state that patriotic upbringing is important for the comprehensive development and education of a preschool child. It makes it possible to raise the following human qualities in a child: compassion, kindness, attachment, humanity, devotion, a sense of duty, pride, and love. The national upbringing of children should take place both in kindergarten and at home, because it is in the family that the personality begins to form, it is the family that forms feelings, character traits, consciousness, which will in the future guide its actions and behavior in society, as well as its relationship with other people and his Motherland, instilling love for relatives, nature, home, people.

The criteria for the formation of the national-patriotic consciousness of a junior high school student are considered to be: the degree of personal attitude to the Ukrainian language and its use in various spheres of activity; the degree of activity in the affirmation of the values of Ukrainian culture, the degree of manifestation of the inner state of the individual in relation to nature, one's own health and the health of others.

Key words: national-patriotic education, criteria for the formation of the national-patriotic consciousness of a junior high school student, methods and forms of patriotic education.

РЕФЕРАТ

Тема дипломної роботи **«Національно-патріотичне виховання молодших школярів в умовах воєнного стану»**

Здобувач вищої освіти **Шкуро Анастасія Василівна**

Науковий керівник: кандидат педагогічних наук, доцент **Гузь Володимир Васильович**

Актуальність дослідження. Україна та український народ проживають тяжкі часи, тому зараз як ніколи важливе виховання підростаючого покоління, адже саме від нього залежить майбутнє нашої держави. На сучасному етапі коли іде боротьба за нашу незалежність та кордони зростає роль національно-патріотичного виховання. Виховання патріотизму в молодших школярів це одна з найважливіших складових освітньої діяльності.

Національно-патріотичне виховання у молодших школярів зорієнтоване насамперед, на виховання з дитини справжнього громадянина. В дитини має бути любов до своєї держави, до краю, де вона народилася. В першу чергу має бути повага до природи. Основи цієї проблеми висвітлені у Державній національній програмі «Освіта» («Україна XXI століття»), Концепції розвитку громадянської освіти в Україні, Концепції Національно-патріотичного виховання дітей та молоді», проєкті «Про схвалення Концепції розвитку громадянської освіти в Україні /2018 р.» та ін.

Слід зазначити, що проблема формування патріотичних якостей особистості завжди була і залишається у центрі пошуку вітчизняних учених. Питанням виховання патріотичного виховання у дітей займалися такі вчені як: М. Боришевський, О. Вишневський, І. Бех, П. Ігнатенко, Н. Косарева, Л. Крицька, І. Підласий, О. Сухомлинська та ін. Поняття патріотизму з позицій сучасності обґрунтовано у працях: А. Авраменка, О. Киричука, І. Мар'єнка, які розглядають патріотизм як життєву позицію особистості.

Мета дослідження: розкрити поняття патріотичного виховання учнів в початковій школі в умовах воєнного стану.

Завдання дослідження:

- розкрити сутність поняття «патріотичне виховання» та його структуру в психолого-педагогічних дослідженнях учених;
- узагальнити погляди педагогів-класиків і сучасних науковців на зміст, принципи та шляхи патріотичного виховання в умовах розбудови нової української школи;
- обґрунтувати актуальність патріотичного виховання підростаючого покоління на сучасному етапі;
- виявити й проаналізувати основні особливості патріотичного виховання учнів початкових класів.

Об'єкт дослідження: національно-патріотичне виховання як головна

складова виховання учнів в початковій школі

Предмет дослідження: особливості національно-патріотичного патріотичного виховання учнів початкових класів в сучасних умовах.

1. ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ ЯК ВАЖЛИВОГО НАПРЯМКУ НАЦІОНАЛЬНОГО ВИХОВАННЯ

Метою національно-патріотичного виховання є самоусвідомлення дитиною себе громадянином держави, повинна бути внутрішня самоіндефікація, людина повинна розуміти, що є українцем, що в нас свої звичаї та традиції, своя історія, культура, що ми є окремою нацією, ми є самодостатніми, вільними, ніхто не має права нав'язувати свою волю, особливо в цей важкий час для нашої держави дитина має це розуміти, бо це є дуже важливо, адже країна-агресор Росія постійно нав'язувала нам то свою мову, то історію намагалась зміни всі події, представити свою реальність, але завжди є свідомі українці, які не дають зламати наш дух, нашу віру це і зараз є актуальним, адже ми віримо в свою перемогу, в обов'язково буде так як ми того хочемо.

Завдання національно-патріотичного виховання – формування в учнівства поваги до Конституції і законів України; патріотизму, любові до української мови народу, його історії, культурних та історичних надбань; плекання громадянських почуттів і самоусвідомлення себе українцями; формування відповідальності й соціальної активності; здатності аналізувати внутрішньо- і зовнішньополітичне становище України, адекватно оцінювати події у державі і в світі, визначати власну роль і місце в них; стимулювати прагнення опанувати військові знання, досягати відповідного рівня фізичної підготовки; становлення здатності самовдосконалюватися і самонавчатися упродовж життя; упрестиження військової служби, стимулювання військової профорієнтації юні; розвиток мотивації служити у Збройних Силах України, в інших збройних формуваннях, щоб захищати Українську державу від посягань ззовні.

Щодо визначення поняття «патріотизм» – це любов до своєї держави, зв'язок з нею. Формування патріотизму великою мірою залежить від знання вчителями нашої педагогічної спадщини, яка формувалася впродовж багатьох віків і увібрала в себе безцінні скарби народної мудрості, від її майстерного використання в повсякденній практиці

Патріотичне виховання ґрунтується на традиціях, які відомі з часів Київської Русі та козаччини і, які збагачувались в Києво-Могилянській академії та в інших навчальних закладах. У минулому прогресивним педагогами-класиками було висунуто немало плідних педагогічних ідей щодо організації національного виховання дітей, їх критичне вивчення сприяє розвитку педагогічного мислення педагога, підвищенню його педагогічної культури, застерігає від вузько утилітарного підходу до питань педагогічної теорії і практики.

Зокрема, П. Каптерев, зокрема, писав, що в реальному житті людина є громадянином, якого треба виховувати змалечку. У радянській педагогіці

патріотичне виховання розглядалося як виховання політичне, класове, спрямоване на формування дисциплінованого, політично свідомого патріота.

У «Концепції національно-патріотичного виховання дітей та молоді (2015) наголошується на тому, що: «В сучасних важких і болісних ситуаціях викликів та загроз і водночас великих перспектив розвитку, кардинальних змін у політиці, економіці, соціальній сфері пріоритетним завданням суспільного поступу, поряд з забезпеченням своєї суверенності й територіальної цілісності, пошуками шляхів для інтегрування в європейське співтовариство, є визначення нової стратегії виховання як багатокомпонентної та багатовекторної системи, яка великою мірою формує майбутній розвиток Української держави».

Виходячи з викладеного, домінуючим виховним напрямом виступає патріотичне виховання, що закладає підвалини для формування свідомості нинішніх і прийдешніх поколінь, які будуть розглядати державу як запоруку власного особистісного розвитку. Тому і виховний процес в дошкільних і загальноосвітніх навчальних закладах має будуватися на ідеях гуманізму, демократії, свободи, толерантності, виваженості, відповідальності, готовності до змін», а також, як зазначає О.В. Сухомлинська, полікультурності та врахування етнокультурних особливостей національних меншин.

Тобто патріотичне виховання має поєднувати формування любові до близьких і рідних з формуванням поваги та толерантного ставлення до інших народів, мов, культур, традицій.

2. ОСОБЛИВОСТІ ПАТРІОТИЧНОГО ВИХОВАННЯ УЧНІВ ПОЧАТКОВИХ КЛАСІВ В УМОВАХ ВОЄННОГО СТАНУ

В основу системи національно-патріотичного виховання покладено ідею розвитку української державності як консолідуючого чинника розвитку українського суспільства та української політичної нації. Важливу роль у просвітницькій діяльності посідає відновлення історичної пам'яті про тривалі державницькі традиції України.

Серед них Київська Русь, Велике князівство Литовське, Військо Запорозьке, Гетьманщина, Українська Народна Республіка, Гетьманат Павла Скоропадського, Західноукраїнська Народна Республіка, Карпатська Україна та інші українські визвольні проекти. На особливу увагу заслуговує формування української політичної культури в часи Речі Посполитої та Австро-Угорщини, нове осмислення ролі Кримського Ханату як держави кримськотатарського народу, включно з тривалим воєнним протистоянням і плідною військовою та культурною співпрацею.

Особливого значення набуває ознайомлення з історією героїчної боротьби українського народу за державну незалежність протягом свого історичного шляху, зокрема у ХХ-ХХІ століттях це ОУН, УПА, дисидентський рух, студентська Революція на граніті, Помаранчева революція, Революція Гідності та ін.

Важливим завданням є розгляд порівняльно-історичних відомостей про

переривання державності в інших європейських країнах, які сьогодні представлені потужними європейськими націями. Спеціального розгляду потребують історичні обставини, що призводять до переривання державницької традиції.

Разом із тим, національно-патріотичне виховання не повинно прищеплювати ідеї культурного імперіалізму, тобто способу споглядання світу лише очима власної культури. Ця Концепція виходить з ідеї об'єднання різних народів, національних та етнічних груп, які проживають на території України, довкола ідеї української державності, українського громадянства, що виступають загальними надбаннями, забезпечують їхній всебічний соціальний та культурний розвиток. Українська держава заперечує будь-які форми дискримінації, підтримуючи всі мови і культури, що зазнали такої дискримінації в часи колоніальної залежності України.

На жаль, до сьогодні українська освіта не мала переконливої і позитивної традиції, досвіду щодо виховання патріотизму в дітей та молоді, у попередні часи боялися взагалі терміну “національний”, а “патріотичне виховання” сприймали винятково в етнонаціональному або неорадянському вимірі.

Протягом останніх десятиліть було розроблено низку концепцій:

Концепція національної системи виховання (1996);

Концепція національно-патріотичного виховання (2009);

Концепція Загальнодержавної цільової програми патріотичного виховання громадян на 2013-2017 рр.;

Концепція громадянської освіти та виховання в Україні (2012).

Проте жодна з них не була розгорнута і не втілювалася в конкретні кроки з реалізації через зміну векторів розвитку держави і, відповідно, освітньої політики, через різні уявлення правлячих еліт на ідеологію і напрями розвитку освіти.

На сучасному етапі розвитку України, коли існує пряма загроза денационалізації, втрати державної незалежності та потрапляння у сферу впливу іншої держави, виникає нагальна необхідність переосмислення зробленого і здійснення системних заходів, спрямованих на посилення патріотичного виховання дітей та молоді – формування нового українця, що діє на основі національних та європейських цінностей:

- повага до національних символів (Герба, Прапора, Гімну України);
- участь у громадсько-політичному житті країни;
- повага до прав людини;
- верховенство права;
- толерантне ставлення до цінностей і переконань представників іншої культури, а також до регіональних та національно-мовних особливостей;
- рівність всіх перед законом;
- готовність захищати суверенітет і територіальну цілісність України.

Сьогодні виховний процес не можна обмежувати інформаційним змістом

уроку. Це, перш за все, природна, ініціативна, самобутня життєдіяльність дитини й колективу, у якому вона існує. Сучасний період розвитку суспільства в нашій незалежній державі надає значні можливості для оновлення змісту освіти на основі народності школи, що дає змогу формувати духовно багаті покоління людей. Національно-патріотичне виховання має суспільний характер. Ідеалом виховання є гармонійно розвинена, високоосвічена, соціально активна й національно свідомо людина, наділена глибокою відповідальністю, високими духовними якостями, родинними й патріотичними почуттями, є носієм кращих надбань національної та світової культури, здатна до саморозвитку і самовдосконалення.

Структура роботи. Дипломна робота складається з реферату, вступу, двох розділів, висновків, списку використаних джерел.

Ім'я користувача:
Анастасія Сухомлінова

ID перевірки:
1015963887

Дата перевірки:
04.12.2023 20:10:09 EET

Тип перевірки:
Doc vs Internet + Library

Дата звіту:
04.12.2023 20:10:31 EET

ID користувача:
100012861

Назва документа: Шкуро

Кількість сторінок: 42 Кількість слів: 6264 Кількість символів: 67296 Розмір файлу: 52.53 KB ID файлу: 1015642686

28.9% Схожість

Найбільша схожість: 28.9% з Інтернет-джерелом (<https://jur-gazeta.com/content/UserFiles/Docs/8a2a1b7e230b829cd91...>)

0.6% Джерела з Інтернету

108

Сторінка 46

Не знайдено джерел з Бібліотеки

0% Цитат

Вилучення цитат вимкнене

Вилучення списку бібліографічних посилань вимкнене

0% Вилучень

Немає вилучених джерел